

สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)

ชื่อองค์กรอย่างเป็นทางการ สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ชื่อองค์กร อาเซียน

Organization Name Association of Southeast Asian Nations

Organization Name ASEAN

เว็บไซต์ <http://www.asean.org/>

สำนักงานอาเซียน 70 Jl.sisingamangaraja Jakarta 12110 INDONESIA

โทร. (6221) 726 2991

วันก่อตั้ง 8 ส.ค.2510 (วันอาเซียน)

ประเทศสมาชิก บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา
ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม

ประธานอาเซียน สิงคโปร์ (ปี 2561) ไทย (ปี 2562) เวียดนาม (ปี 2563)

ประชากร 655.9 ล้านคนในปี 2562 (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 1.3%) มีประชากร
รวมเป็นลำดับ 3 ของโลก รองจากจีน และอินเดีย

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) 3.2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับที่ 5 ของโลก
รองจากสหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น และเยอรมนี ตามลำดับ มีสัดส่วน 3.7% ของ
GDP โลก

เลขาธิการอาเซียน มาจากการแต่งตั้งจากที่ประชุมสุดยอดอาเซียน จากการเสนอชื่อของประเทศที่มีสิทธิเสนอชื่อผู้สมัคร โดยหมุนเวียนกันตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ มีวาระ 5 ปี เลขาธิการคนปัจจุบัน คือ ดาโต๊ะ ปาดูกา ลิม จ็อก ฮอย (Dato Paduka Lim Jock Hoi) จากบรูไน ดำรงตำแหน่งระหว่าง ม.ค.2561-ธ.ค.2565

วัตถุประสงค์ของประชาคมอาเซียน

1. เพื่อธำรงรักษาและเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคงและเสถียรภาพ กับทั้งเสริมสร้างคุณค่าทางสันติภาพในภูมิภาค
2. เพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวของภูมิภาค โดยการส่งเสริมความร่วมมือใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม
3. เพื่อธำรงรักษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ และปราศจากอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอื่น ๆ

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security community-APSC)

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภูมิภาคมีความสันติสุข มีการแก้ไขปัญหาภายในอย่างสันติวิธี โดยใช้เอกสารทางการเมืองและกลไกของอาเซียนในการแก้ไขปัญหาภายในภูมิภาค รวมทั้ง มีความร่วมมือด้านการต่อต้านก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติทุกรูปแบบ รวมทั้งมีการริเริ่มกลไกต่าง ๆ ขึ้นใหม่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง รวมทั้งมีความร่วมมือในการส่งเสริมความมั่นคงทางทะเล และความร่วมมือทางทหารต่าง ๆ ของประเทศสมาชิก โดยมีองค์ประกอบ คือ การมีกฎเกณฑ์ บรรทัดฐานและค่านิยมเดียวกัน การมีความสงบสุขและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง และมีความเป็นประชาคมที่มีความเป็นพลวัต ยึดความเป็นกลางและบทบาทของอาเซียนเป็นหลัก

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภูมิภาคมีความมั่นคง มั่งคั่ง และมีความสามารถในการแข่งขันกับภูมิภาคอื่น มีลักษณะของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (Single Market and Production Base) ให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกใหม่ (กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนา เสริมความร่วมมือทางการเงิน ตลาดเงินและตลาดทุน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ รวมทั้งพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตรและการท่องเที่ยว พลังงาน และการพัฒนาทรัพยากร

ประชาคมสังคม วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Culture Community-ASCC)

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภูมิภาคเป็นสังคมที่เอื้ออาหาร ประชากรมีชีวิตรความเป็นอยู่ดี มีความมั่นคงทางสังคม มีความเสมอภาค พัฒนาการศึกษาศาสนาและสาธารณสุข รวมทั้งมีความร่วมมือในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ประชาชนอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างเป็นหนึ่งเดียวภายใต้ความหลากหลายเชิงสังคมทั้งภาษา วัฒนธรรม และศาสนา

ความเชื่อมโยงกันของอาเซียน (ASEAN connectivity)

อาเซียนกำหนดให้มีแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงกันของอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity-MPAC) โดยในส่วนของประชาคมการเมือง ความมั่นคงอาเซียน เน้นการสร้าง ความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน (คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และพลังงาน) ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนเน้นการสร้าง ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม เน้นการสร้าง ความเชื่อมโยงด้านประชาชน

การเติบโตทางเศรษฐกิจของอาเซียน

ในปี 2562 อาเซียนมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ 4.6% กัมพูชาเป็นประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจมากที่สุดที่ 7.1% รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม (7.0%) ลาว (6.4%) เมียนมา (6.2%) ฟิลิปปินส์ (6.0%) อินโดนีเซีย (5.0%) มาเลเซีย (4.3%) บรูไน (3.9%) ไทย (2.4%) และสิงคโปร์ (0.7%)

สำหรับในห้วง ม.ค.-มิ.ย.2563 เศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนมีการเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง สืบเนื่องมาจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยข้อมูลการเติบโตทางเศรษฐกิจของอาเซียน 7 ประเทศ (ยกเว้นเมียนมา ลาวและกัมพูชา) พบว่า มาเลเซียมีการเติบโต -17.1% ฟิลิปปินส์ -16.5% สิงคโปร์ -13.2% ไทย -12.2% อินโดนีเซีย -5.3% ขณะที่เวียดนาม และบรูไน มีการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นบวกที่ร้อยละ 0.4% และ 2.8% ตามลำดับ

ข้อมูลการค้าและการลงทุนของอาเซียน

ภาพรวมการค้าภายในภูมิภาคของอาเซียน (Intra-ASEAN Trade) ยังคงมีสัดส่วนในการค้ารวมมากที่สุดในปี 2562 คิดเป็น 22.5% ของการค้าทั้งหมดของอาเซียน สำหรับการค้าของอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค จีนเป็นประเทศคู่ค้าขนาดใหญ่ที่สุดของอาเซียน มีมูลค่าการส่งออก 14.2% รองลงมา ได้แก่ สหรัฐฯ (12.9%) สหภาพยุโรป (10.8%) และญี่ปุ่น (7.7%) ขณะที่ในภาคการนำเข้า อาเซียนนำเข้าจากจีนมากที่สุด (21.9%) รองลงมาได้แก่ สหภาพยุโรป (9.1%) ญี่ปุ่น (8.3%) และสหรัฐฯ (8.0%)

สมาชิกอาเซียนที่มีสัดส่วนการส่งออกสินค้ามากที่สุด ได้แก่ สิงคโปร์ (27.5%) รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย (18.6%) เวียดนาม (17.3%) และไทย (16.7%) สำหรับสัดส่วนการนำเข้าสินค้า สิงคโปร์ยังเป็นประเทศที่มีสัดส่วนการนำเข้ามากที่สุดที่ 25.8% รองลง ได้แก่ มาเลเซีย (18.2%) เวียดนาม (17.0%) และไทย (14.7%)

มูลค่าลงทุนจากต่างประเทศในอาเซียนในปี 2562 มีมูลค่ารวม 160.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ สหรัฐฯ เป็นประเทศที่มีการลงทุนตรงมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป

สถานการณ์สำคัญของอาเซียนในปี 2563

1) **ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19** อาเซียนโดยรวมได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เนื่องจากมีการติดเชื้อเป็นวงกว้าง และอาเซียนต้องมีมาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างกัน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อลักษณะพื้นฐานของการติดต่อกันในภูมิภาค ทั้งในมิติของการเดินทางไปมา การค้าและการทำธุรกิจระหว่างกัน ในภูมิภาค นอกจากนี้ ภาคธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอุตสาหกรรมการส่งออก ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลักของอาเซียนต้องชะงัก และส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของอาเซียนในภาพรวม ทั้งนี้ ในปี 2564 นอกเหนือจากการพัฒนาความร่วมมือด้านสาธารณสุขเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต การดำเนินมาตรการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจจะเป็นอีกประเด็นเร่งด่วนที่ทำหายความร่วมมือของอาเซียน

2) **การทำหน้าที่ประธานอาเซียนของเวียดนาม** เวียดนามประสบความสำเร็จในการทำหน้าที่ประธานอาเซียน แม้ว่าจะเกิดการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ภายในของประเทศสมาชิก รวมถึงกำหนดการประชุมต่าง ๆ ที่เวียดนามต้องทำหน้าที่เจ้าภาพการประชุม ซึ่งต้องดำเนินการผ่านการประชุมทางไกล อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเด็นการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดและความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของอาเซียน เวียดนามทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในฐานะประธานอาเซียนที่ประสานความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งภายในอาเซียนและกับประเทศนอกภูมิภาค เฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศคู่เจรจาของอาเซียน

3) **สถานการณ์ในทะเลจีนใต้** ในห้วงปี 2563 จัดว่ามีพัฒนาการในเชิงลบ การอ้างกรรมสิทธิ์ของประเทศคู่พิพาทกับจีน เช่น เวียดนาม ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการแข่งอิทธิพลของสหรัฐฯ ต่อจีนในทะเลจีนใต้ แม้ในห้วงการแพร่ระบาดโรค COVID-19 เฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติการทางทะเลเพื่อแสดงสิทธิของการมีเสรีภาพในการเดินเรือและเดินอากาศของสหรัฐฯ ในทะเลจีนใต้ อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวในลักษณะการเผชิญหน้ารุนแรงหรือเป็นประเด็นขัดแย้งระหว่างประเทศขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม อาเซียนยังคงมีความเสี่ยงที่อาจเกิดจากสถานการณ์ในทะเลจีนใต้ สืบเนื่องจากทั้งจีนและสหรัฐฯ จะยังคงรักษาท่าทีของตนในลักษณะเดิมต่อไป เฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายของรัฐบาลชุดใหม่ของสหรัฐฯ ซึ่งจะไม่

เปลี่ยนแปลง ทั้งการใช้ปฏิบัติการยืนยันเสรีภาพในการเดินเรือและเดินอากาศ (Freedom of Navigation Operations–FONOP) กับทั้งยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกเสรีและเปิดกว้าง (Free and Open Indo-Pacific Strategy) ที่มุ่งเน้นการมีบทบาทนำด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค รวมทั้งกระชับความร่วมมือกับกลุ่มพันธมิตรด้านความมั่นคง 4 ฝ่าย ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย (Quadrilateral Security Dialogue-Quad)

ขณะที่จีนยังคงนำเรือประมง เรือสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ และเรือยามฝั่งออกลาดตระเวนในพื้นที่ที่อ้างกรรมสิทธิ์อย่างสม่ำเสมอ กับทั้งก่อสร้างเกาะเทียมและสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงประกาศเขตบริหารใหม่เหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์และกำหนดชื่อเรียกอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้ประเทศคู่พิพาทเกิดการประท้วงและการต่อต้านการกระทำของจีน เฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศคู่พิพาทกับจีนเริ่มเพิ่มความถี่ในการลาดตระเวนในพื้นที่ที่ตนอ้างกรรมสิทธิ์ รวมถึงในกรณีของเวียดนาม ที่เริ่มผลักดันประเด็นความขัดแย้งเข้าสู่เวทีระหว่างประเทศมากขึ้น ขณะที่อินโดนีเซีย ซึ่งไม่ใช่ประเทศคู่พิพาทเรื่องอธิปไตยโดยตรง แต่ปรากฏการลักลอบรุกรานน้ำของจีนเข้ามาในบริเวณหมู่เกาะนาตูนาของอินโดนีเซียบ่อยครั้ง ทำให้อินโดนีเซียเริ่มแสดงท่าทีไม่พอใจและสร้างเสริมศักยภาพการป้องกันภัยคุกคามทางทะเลที่กระชับขึ้น

4) การบรรลุความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership–RCEP) สมาชิกอาเซียนและประเทศคู่เจรจา 5 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ บรรลุความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคเมื่อ พ.ย.2563 นับเป็นกรอบการค้าเสรีที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลก (ประมาณ 31% ของ GDP โลก) เป็นตลาดผู้บริโภคที่ใหญ่ที่สุด โดยมีประชากรของประเทศสมาชิกรวมกันประมาณ 2.3 พันล้านคน ทั้งนี้ คาดว่า RCEP น่าจะมีผลบังคับใช้ได้ในปี 2564 หลังการให้สัตยาบันของประเทศสมาชิกแล้ว

ดาโต๊ะ ปาดูกา ลิม จ็อก ฮอย

(Dato Paduka Lim Jock Hoi)

เลขาธิการอาเซียน คนที่ 14

วาระการดำรงตำแหน่ง ม.ค.2561-ธ.ค.2565

สัญชาติ บรูไน

เกิด 5 ธ.ค.2494 (อายุ 70 ปี/ปี 2564)

การศึกษา - Keele University สหราชอาณาจักร (Post Graduate Certificate of Education)
- City of London Polytechnic สหราชอาณาจักร (เศรษฐศาสตร์บัณฑิต)

ประวัติการทำงาน

ปี 2520 เริ่มรับราชการในกระทรวงศึกษาธิการ
ปี 2529 ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ปี 2532 เจ้าหน้าที่อาวุโส กรมพัฒนาการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
กระทรวงอุตสาหกรรมและทรัพยากรพื้นฐาน
ปี 2544 อธิบดีกรมการค้า กระทรวงการต่างประเทศและการค้า
ปี 2548 รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศและการค้า
ปี 2549 ปลัดกระทรวงการต่างประเทศและการค้า
ปี 2554 ประธานกรรมการบริหาร สถาบันวิจัยทางเศรษฐกิจเพื่ออาเซียนและเอเชียตะวันออก
(Economic Research Institute for ASEAN and East Asia-ERIA)

